

Процес «реанімації» галузі та подальшого розвитку має опиратися на: національну ментальність; максимальне використання інтелектуального та виробничого потенціалу; раціональне використання вітчизняного та зарубіжного генофонду; кормового ресурсу; природно-кліматичних умов, тощо.

Висновок. Отже, на сьогодні є сформована та визнана багатьма фахівцями технологія виробництва конкурентоспроможної свинини і вдосконалення її можливе лише за умови розробки та впровадження окремих технологічних рішень.

Список використаних джерел

1. Ван де Вейр Х. А. Вимоги до благополуччя свиней: імплементація європейських стандартів. URL: <https://www.pigua.info/uk/post/vimogi-do-blagopolucca-svinej-implementacia-evropejskih-standartiv> (дата звернення: 09.11.2022)
2. Лихач В. Я., Лихач А. В. Технологічні інновації у свинарстві : монографія. Київ : НУБіП України, 2020. 290 с.
3. Підвищення продуктивності свиней за використання сучасного генофонду та інноваційних технологічних рішень : монографія / В. Я. Лихач та ін. Миколаїв : Іліон, 2022. 275 с.
4. Технологія виробництва продукції свинарства: навч. посіб. / М. Повод та ін.]; за ред. М. Г. Повода. Київ : Науково-методичний центр ВФПО, 2021. 356 с.
5. Council Directive 2008/120/EC of 18 December 2008 laying down minimum standards for the protection of pigs. *Official Journal*. L 47, 18.02.2009. P. 5-13.

УДК 638.4 (477)

НАПРЯМИ ГОСПОДАРЮВАННЯ У БДЖІЛЬНИЦТВІ ПО РІЗНИМ РЕГІОНАМ УКРАЇНИ

Гусятинська О. О., канд. с-г. наук, доцент, lenoksychova84@gmail.com

Ясько В. М. канд. с-г. наук, доцент, valentinavasko2207@gmail.com

Мельникова Я. Є., здобувач вищої освіти 2 курсу, anamelkova463@gmail.com

Одеського державного аграрного університету

Бджільництво України має наступні виробничі напрями: медовий, комплексний розплідницький та затиловальний. Проведене опитування за виробничими напрямками показує, що здебільшого бджільництво України має медовий напрям - 54,2 % пасічників виробляють лише мед. На другому місці у пасічників України є комплексний виробничий напрямок, 43,3 % з них виробляють не тільки мед, а і інші продукти бджільництва. Значно менше пасік України мають розплідницький напрямок – 12,9 % і лише 4,5 % - затиловальний.

Ключові слова: бджільництво, мед, пасіка, продукти бджільництва

Сьогодні Україна займає перше місце з виробництва меду серед країн Європи та третє місце серед всіх країн світу. Вона поступається лише Китаю, Аргентині, США і Туреччині.

Україна входить у п'ятірку найбільших світових виробників меду та постачає його для американських та європейських споживачів. Проте скупляють український мед для закордонних ринків як сировину — за заниженими цінами. Крім того, українське бджільництво страждає від недосконалого законодавства та відсутності контролю за якістю і безпечністю продуктів[5].

Галузь бджільництва України є важливою складовою економіки держави, що визначає обсяги, пропозиції та вартість основних видів продовольства для населення країни. Бджільництво є базою та джерелом сталого розвитку для низки галузей, зокрема, галузі рослинництва, основою функціонування якої є розведення, утримання і використання бджіл для запилення ентомофільних рослин сільськогосподарського призначення та підвищення їх урожайності, фармацевтичної, харчової та інших.

На сьогодні бджільництво має переважно запилювально-медовий напрям. Крім меду в галузі виробляються також додаткові продукти бджільництва – прополіс, квітковий пилок, перга, маточне бджолине молочко, бджолина отрута, які є сировиною для харчової та фармацевтичної галузей [1].

Взагалі бджільництво України має наступні виробничі напрями: 1. Медовий (де виробляють лише мед); 2. Комплексний (вироблять мед та інші продукти бджільництва); 3. Розплідницький (виробляють пакети, матки); 4. Запилювальний (пасіка виокремлюється для запилення с.-г. культур).

У жовтні 2022 року по різних регіонах України, було проведено опитування пасічників за наступними питаннями: 1. Яка середньорічна кількість бджолиних сімей на Вашій пасіці? 2. Чи є бджільництво основним Вашим джерелом доходу? 3. До якого виробничого напрямку Ви відносите свою пасіку? 4. В якій області знаходиться Ваша пасіка? (без врахування кочівель)? 5. До яких областей Ви готові виїжджати на медозбір і запилення? В ньому приймало участь 178 осіб.

Проведене опитування за виробничими напрямками показує, що здебільшого бджільництво України має медовий напрям - 54,2 % пасічників виробляють лише мед.

На другому місці у пасічників України є комплексний виробничий напрямок, 43,3 % з них виробляють не тільки мед, а і інші продукти бджільництва. Значно менше пасік України мають розплідницький напрямок – 12,9 % і лише 4,5 % - запилювальний. Але, слід врахувати те, що це лише дані невеликого опитування, показники можуть дуже відрізнятись від офіційних статистичних джерел [3].

Бджільництво – стратегічний напрям сільського господарства України. Перш за все – це неймовірна кількість зайнятих людей (щонайменше до півмільйона пасічників), це велике значення бджільництва для запилення культур та їх врожайності, а також це суттєвий внесок в економіку нашої держави.

Чи є бджільництво основним джерелом доходу пасічників України? Друге питання, що зацікавило нас. Так ось, лише 24,2 % пасічників займаються тільки бджільництвом і воно є основний їхнім доходом. Тоді як, для 30,9 % бджолярів, бджільництво є лише хобі. Найбільша же частина людей (44,9%), займаються їм для отримання додаткового доходу.

В яких областях України зараз найбільш поширене бджільництво? Опитування громадян України показало, що найбільша кількість пасік зосереджена в наступних трьох областях України: Полтавська та Вінницька області (10,1%), Львівська (8,4%). Багато пасік зосереджено в Дніпропетровській області (7,9%), потім йде Черкаська область (6,7%), Харківська (5,6%), Сумська, Житомирська (5,1%), Хмельницька (4,5%). Київська, Одеська та Тернопільська має однакову кількість пасік (3,9%), далі йдуть Кіровоградська, Чернігівська, Івано-Франківська (3,4%), Закарпатська та Рівненська (2,8%), Волинська та Запорізька (2,2%). Нажаль дуже змінилася ситуація на окупованих територіях – Херсонська та Миколаївська області (1,7%), Луганська (1,1%).

Зараз пасічники України вже не мають можливості виїжджати на медозбір по всім областям. З цього приводу нами було проведено опитування серед пасічників: «До яких областей Ви готові виїжджати на медозбір чи запилення?»

Результати опитування показують, що більшість пасічників готові виїжджати на медозбір до Житомирської (15,3%), Вінницької та Кіровоградської областей (11,3%), також до Львівської(10,2%), Сумської, Київської (9,6%), Дніпропетровської, Хмельницької (9,0%). Тоді як, зовсім ніхто не має бажання виїжджати до Криму, в Донецьку область та інші окуповані території.

Згідно з проведеного опитування серед пасічників України більша частина їх утримують до 50 бджолиних сімей (28,7%), 10-20 бджолиних сімей утримують (18,5-19,1%), до 100 і 200 сімей відповідно 16,3 і 13,5 %, до 9 % 500 сімей утримують лише 3,9%, а до 1000 – не утримують взагалі[4].

На сьогоднішній день на території України є промислове бджільництво, але, на жаль, воно не орієнтоване на експорт. Цільовою аудиторією досі є внутрішній ринок. Незважаючи на те, що в Україні є всі умови для професійного розведення бджіл і отримання готової продукції високої якості, дана система розвинена досить слабо. На даний момент наявні резерви використовуються неякісно і не в повній мірі. Саме тому інші країни з легкістю обходять Україну з виробництва меду в промислових масштабах.

Вивчення стану пасічницької галузі за органічним напрямом виробництва продукції та визначення науково-технічного й технологічного потенціалу гарантує широкомасштабний розвиток органічного бджільництва в Україні.

Для успішного вирішення проблеми органічного бджільництва необхідно дотримуватися суворо регламентованих умов і правил процесу виробництва продуктів бджіл, а також організації землеробства суб'єктами господарювання в місцях розміщення пасік і довкіллі відповідно до результату сертифікації, зростання кількості вітчизняних сертифікуючих структур, у т. ч. й екологічного моніторингу, що забезпечить формування бази даних хіміко-біологічних показників органічної продукції бджільництва, налагодження пропагандистської й просвітницької роботи в інформаційному просторі й збільшення поінформованості населення щодо органічної продукції.

Розвиток органічного виробництва потребує постійного удосконалення його управління та виробничої діяльності з метою забезпечення конкурентоспроможності. Конкурентоспроможний розвиток сприяє зростанню позитивного економічного ефекту господарювання. Виробники органічної продукції отримують за її якість більшу частку грошових надходжень, що збільшує рівень рентабельності галузі. Потрібно удосконалити нормативно-правову базу, яка підтримувала б вітчизняних виробників органічної продукції, стимулювати розвиток органічного ринку за підтримки держави та організовувати органічне виробництво відповідно до міжнародних вимог і стандартів. Ця проблема досить актуальна в сучасній глобальній економіці і потребує подальших глибоких досліджень.

В Україні ринок органічної продукції тільки починає формуватися, тому перспективи подальших досліджень є досить великими щодо маркетингового досвіду з виробництва та реалізації органічної продукції бджільництва, розроблення органічних технологій виробництва органічної продукції бджільництва, ресурсозберігаючих технологій для виробництва екологічно чистої продукції тощо [2].

Таким чином, технологія промислового, органічного бджільництва і подальший розвиток галузі повністю залежать від людського фактора. Безсумнівно, погодні умови здатні вплинути на якість і кількість зібраної сировини, але якщо роботи будуть організовані правильно, то кінцевий результат масштабної праці може перевершити всі очікування. Якщо планується займатися даним видом діяльності професійно, то варто підходити до справи відповідально, при цьому для облаштування та утримання пасіки потрібно багато сил, часу і коштів.

Список використаних джерел

1. Бджільництво України: стан, проблеми, шляхи розв'язання-НААН, 2019.- [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://naas.gov.ua/news/?ELEMENT_ID=5061
2. Тетяна Сенчук, Ганна Гречка, Тетяна Рак. [Можливості Та Перспективи Органічного Бджільництва В Україні](#). Бджільництво України. К, 2020. Том 1 № 4 (2020) С. 57-61
3. Перспективи розвитку бджільництва.-[Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://gor.at.ua/news/2015-03-13-118>

4. Виробничі напрями пасік в Україні [Електронний ресурс].-Режим доступу: <https://docs.google.com/forms/d/1JB08ZIkTNPaeQ-dBjoJQnKRKNlgW0brHo3JhwNDamMU/edit#responses>

5. Розвиток галузі бджільництва в Україні. [Електронний ресурс].-Режим доступу: (<https://agro.dn.gov.ua/rozvytok-galuzi-bdzhilnytstva-v-ukrayini/>)

УДК 637.146:641.56.055.26

ПЕРЕРОБКА МОЛОКА У КИСЛОМОЛОЧНИЙ ПРОДУКТ ДЛЯ ХАРЧУВАННЯ ЖІНОК ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ

Дец Н.О., канд.техн.наук, доцент, dets.nadin@gmail.com

Ланженко Л.О., канд.техн.наук

Ткач Д.О., 4 курс навчання

Одеський національний технологічний університет, м. Одеса

Розроблено науково обґрунтовано технологію виробництва ферментованих молочних напоїв для вагітних жінок у III триместрі з використанням пробіотичних культур біфідо- і лактобактерій, біологічно активних речовин облітихи та крупи кіноа.

Ключові слова: вагітність, харчування, напої, біологічно активні речовини.

Вагітність – це стан росту та підвищеної потреби в харчових речовинах та енергії. Тривалість вагітності людини становить 9 місяців, або 40 акушерських тижнів, які діляться на триместри: I - до 12 тижнів, II - 12-24 тижні, III - від 24 тижнів до пологів [1].

Харчування жінки під час вагітності повинно забезпечити правильне протікання, сприятливе завершення вагітності і підтримувати оптимальний стан здоров'я жінки, тим самим сприяти нормальному формуванню, росту і розвитку плоду. Неправильне харчування в період вагітності поряд з іншими причинами може призвести до тяжких наслідків – викидня, передчасних пологів, народження дитини з різними внутрішньоутробними дефектами, відставання у фізичному та нервово-психічному розвитку.

Одним із шляхів оптимізації харчування вагітних і забезпечення повного задоволення потреб в харчових речовинах і енергії є використання спеціалізованих продуктів для вагітних і лактуючих жінок. Вагоме місце серед спеціалізованих продуктів займають продукти на основі коров'ячого молока або білків сої, збагачені комплексом вітамінів і мінеральних речовин, а також пре- і пробіотиками [2]. У другій половині вагітності рекомендується 5-6 разове харчування. Значні перерви між прийомами їжі (понад 13 годин) можуть призводити до змін у системі мати-плацента-плід, і як наслідок до передчасних пологів.

Харчування жінки під час вагітності повинно бути повноцінним і різноманітним, повністю відповідаючи фізіологічним потребам в харчових речовинах і енергії як самої жінки, так і зростаючого плода з урахуванням терміну гестації. У другому і третьому триместрі вагітності, коли плід досягає великих розмірів, для його нормального розвитку, а також для росту плаценти, матки, грудних залоз вимагається додаткова кількість енергії, білка, кальцію, заліза, вітамінів [3]. Для адекватної моторної активності кишківника необхідно додаткове надходження харчових волокон [4].

Одним із шляхів оптимізації харчування вагітних і забезпечення повного задоволення потреб в харчових речовинах і енергії є використання спеціалізованих продуктів для вагітних і годуючих жінок.

Важливим способом забезпечення вагітних і годуючих жінок усіма необхідними харчовими речовинами, перш за все білком, вітамінами і мінеральними речовинами, є включення в їх раціон спеціалізованих продуктів.